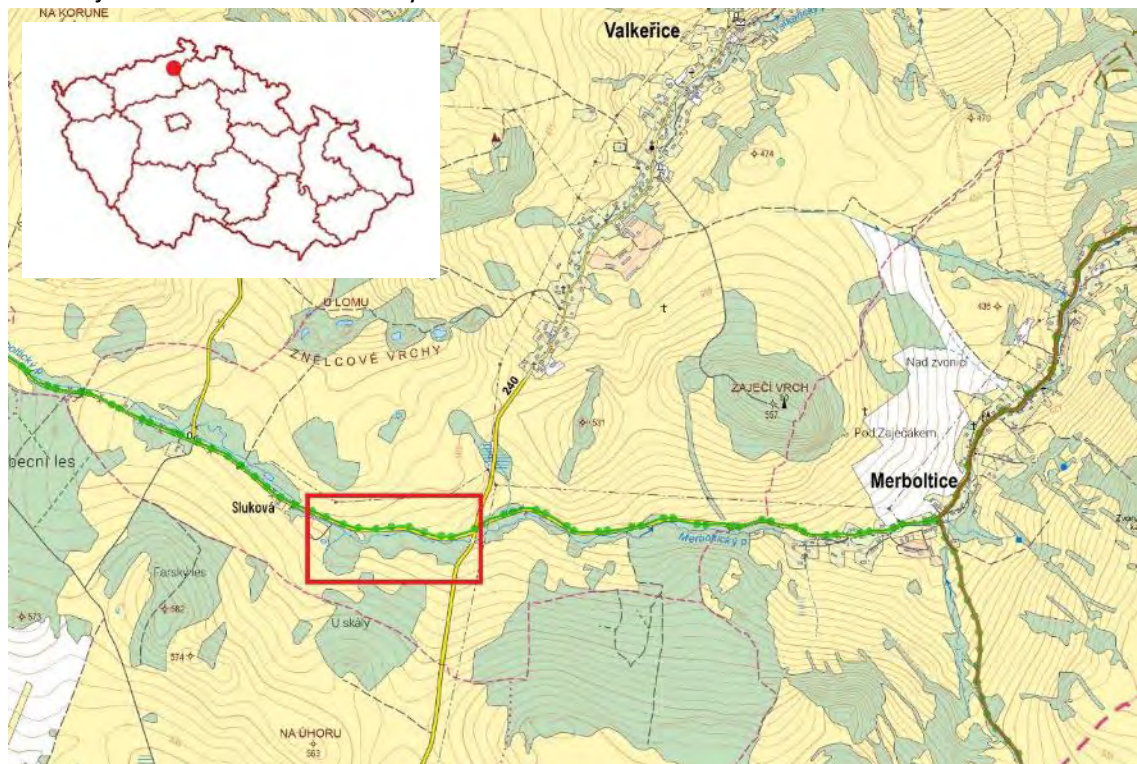

Karta péče ostrova přírody
Merboltický potok

Komplex údolního jasanovo-olšového luhu v nivě Merboltického potoka je vhodným biotopem pro
bleduli jarní i další mokřadní druhy rostlin

50.6806103N, 14.3054124E

Název: **Merboltický potok**

Výměra: 4,13 ha

Evidenční číslo: 079

Organizační jednotka LČR (OŘ, LS): Oblastní ředitelství Severní Čechy, Lesní správa Děčín

Rok zařazení mezi ostrovy obnovy přírody: 2025

Údaje o lokalizaci ostrova:

- LHC Děčín, JPRL 750B
- Katastrální území Valkeřice, parcely 2468, 2101/1, 2098/2, 2050/1, 2054/1, 2041, 2016/1, 2015/3
- CHKO České středohoří – IV. zóna

Předmět péče:

Přírodní biotop L2.2 údolní jasanovo-olšové luhy s významnou populací bledule jarní.

Popis předmětu péče (zdroj: AOPK – Katalog biotopů České republiky)

Biotop údolních jasanovo-olšových luhů tvoří porosty s dominantní olší lepkavou nebo jasanem ztepilým s příměsí dalších listnáčů, zejména javoru klenu a javoru mléče. Keřové patro je často husté a druhově bohaté. V bylinném patře převažují vlhkomilné lesní druhy, např. čarovník pařížský (*Circaea lutetiana*), kostřava obrovská (*Festuca gigantea*), čísteček lesní (*Stachys sylvatica*) a ptačinec hajní (*Stellaria nemorum*) spolu s druhy mezofilních lesů např. kopytník evropský (*Asarum europaeum*), plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*) a ptačinec velkokvětý (*Stellaria holostea*). V nižších polohách je vyvinutý květnatý jarní aspekt se sasankou hajní (*Anemone nemorosa*), blatouchem bahenním (*Caltha palustris*), mokřýšem střídavolistým (*Chrysosplenium alternifolium*), orsejem jarním (*Ficaria verna* subsp. *bulbifera*), krivaticem žlutým (*Gagea lutea*) a dalšími druhy, naopak na některých lokalitách ve středních nadmořských výškách tvoří nápadný časně jarní aspekt bledule jarní (*Leucojum vernum*). Biotop je rozšířen podél vodních toků v celé České republice s výjimkou širokých úvalů velkých nížinných řek, nejsušších nížin a pahorkatin a nejvyšších horských poloh. Údolní jasanovo-olšové luhy jsou časté zejména v rozsáhlých lesních celcích, v nižších nadmořských výškách však byly člověkem mnohde omezeny na úzké pruhy kolem toků. Tento biotop je ohrožen změnami vodního režimu, mýcením porostů, výsadbou smrkových a jiných monokultur a eutrofizací způsobenou splachy z polí, v jejímž důsledku se v bylinném patře šíří a posléze převládají např. Ostřice třeslicovitá (*Carex brizoides*), chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) a kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), v keřovém pak bez černý (*Sambucus nigra*).

Bledule jarní (*Leucojum vernum*) je vytrvalá bylina s podzemní cibulí z čeledi amarylkovitých. Je zařazena mezi ohrožené zvláště chráněné druhy rostlin. Vykvétá od února do března v olšinách, lučních nebo lesních prameništích a na vlhkých loukách od nížin do hor, nejčastěji v rozmezí nadmořských výšek 300 až 600 m. Je ohrožena úbytkem biotopů – převodem olšin na smrkové porosty a odvodňováním lesa a vlhkých luk.

Popis současného stavu v souvislosti s předmětem péče:

Lokalitu tvoří výškově a věkově diferencovaná jasanová olšina v nivě Merboltického potoka s přirozenou druhovou skladbou a s výskytem typických rostlinných společenstev. Porosty jsou tvořené zejména olší lepkavou, jasanem ztepilým, javorem klenem a dalšími vtroušenými dřevinami, jako např. topolem bílým, břízou bradavičnatou, osikou a třešní ptačí. V keřovém patře převládají vrby. Výrazný jarní aspekt zde vytváří početná populace bledule jarní. Podle údajů z nálezové databáze ochrany přírody se v území vyskytují nebo byly pozorovány i další zvlášť chráněné či ochrannářsky významné druhy jako např. skokan hnědý, ledňáček říční, mokřýš vstřícnohlavý či kosatec sibiřský.

V posledních několika letech je zaznamenáváno zvýšené odumírání olší a jasanů způsobené houbovými patogeny, zejména plísní olšovou (*Phytophthora alni*) a voskovičkou jasanovou (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*), jejíž nepohlavní stadium (*Chalara fraxinea*) parazituje na jasanech a způsobuje odumírání pletiv a s tím spojený opad listů, prosychání koruny a nakonec odumření celého stromu. Výrazné prosvětlení stávajícího porostu by mohlo mít za následek prosazení agresivní buřeny v bylinném patře a následné snížení početnosti bledule jarní. Negativní vliv může mít i hromadění odumřelé dřevní hmoty v místech výskytu bledulí.

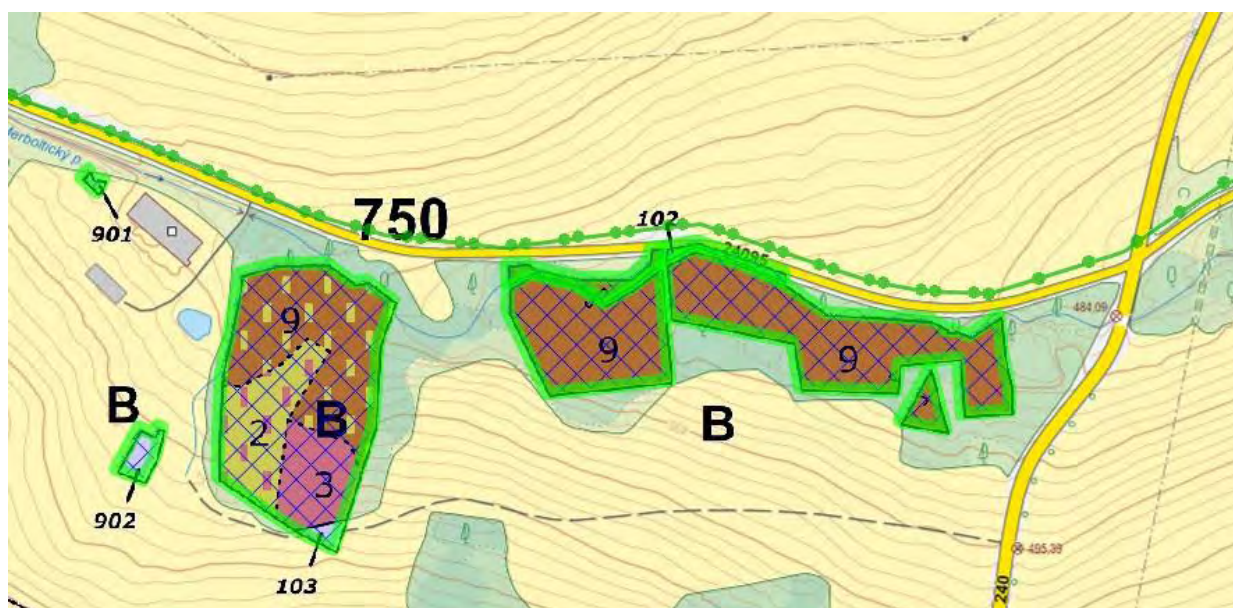
Historický vývoj ekosystému, který je předmět péče, nebo biotopu předmětu péče:

Z leteckého snímku z roku 1946 je zřejmé, že část lokality v minulosti tvořily obhospodařované louky. Po kolektivizaci zemědělství v 50. letech minulého století a následném zániku obce Sluková v 60. letech minulého století přestaly být pozemky obhospodařovány a postupně zarostly lesem nebo byly zalesněny. Lesnické hospodaření v lokalitě mělo a nadále má extenzivní charakter. Ve starších porostech se provádělo zejména zpracování nahodilé těžby, v mladších porostech pak výchovné zásahy a ochrana proti zvěři.

Popis plánované péče:

Cílem plánovaného managementu je zachování stávajícího jasanovo - olšového luhu s typickým stromovým, keřovým i bylinným patrem. Naše zásahy na souboru lesních typů (SLT) 3L (JPRL 750B9) i nadále omezíme zejména na zpracování nahodilé těžby. Zásahy budeme provádět ve vhodném období a šetrnými způsoby tak, aby nedošlo k poškození bledulí. Nebudeme narušovat stávající vodní režim. V případě nutnosti umělé obnovy pro ni použijeme původní, stanovištně vhodné druhy (OL, JS, KL). V části lokality na SLT 3B - bohatá dubová bučina (JPRL 750B2, 750B3) je naším cílem pěstování druhově bohatých, stabilních porostů v duchu zásad trvale udržitelného hospodaření.

Porostní mapa se zákresem hranic ostrova (LHP pro LHC Děčín 2025 – 2034)

Letecký snímek z roku 1946 s viditelnými nelesními pozemky v lokalitě

